

KREŠŤANSKÝ ŽIVOT - ŽIVOT MILOSTI

Božia milosť je nadprirodzený Boží dar, ktorý nás robí Božími deťmi

Božia milosť je „darom“ od Boha, ktorú si nijako nemôžeme zaslúžiť. Je „nadprirodzeným darom“, lebo je od Boha, vedie k Bohu a prevyšuje našu ľudskú prirodzenosť. Milosť nie je iba vonkajšia priazeň Boha voči človekovi, ale nadprirodzená realita v ňom. Božia milosť je teda vnútorný nadprirodzený dar, ktorý je Bohom daný našej duši k spásu! Božiu milosť nám premárnili naši prarodičia svojou neposlušnosťou v raji. Pán Ježiš nám ju znova nadobudol, získal a zaslúžil svojou poslušnosťou a Duch Svätý ju jednotlivým ľuďom udeľuje. **Pán Ježiš nás „vykúpil“ znamená, že: Vyrovnal a splatil za nás dlh, ktorý sme si u Boha svojimi hriechmi spôsobili; Zadosť učinil za naše hriechy, čiže dal za ne Bohu dokonalú vynáhradu; Znovu nám zaslúžil Božiu milosť, ktorá je k spásu nevyhnutne potrebná.**

Poznáme Božiu milosť pomáhajúcu a posväcujúcu

Pomáhajúca milosť je nadprirodzený vplyv a pomoc. Boh pomáhajúcou milosťou osvecuje náš rozum, aby sme spoznali pravdu a správne rozlíšili dobré od zlého, posilňuje a pohýna našu vôľu k dobrému, zušľachtuje celú našu bytosť a zjemňuje našu povahu, lieči nás z rán po hriechu a dáva nám schopnosť konať spasiteľné úkony, ktoré nás vedú k spásu. K nadobudnutiu, udržaniu a rozhojneniu posväcujúcej milosti. Bez pomáhajúcej milosti nemôže človek ani v Boha veriť, ani jeho prikázania zachovávať, ani ľutovať svoje hriechy. Pomáhajúca milosť pôsobí v nás tajomne, pričom neruší našu slobodu, ale ju nesmierne zdokonaľuje!

Každý náš, spasiteľný úkon pomáhajúca milosť predchádza, sprevádza a ho dokonáva. Spasiteľný úkon je vlastne každý náš zásluhný skutok, ale zvlášť viera, modlitba a ľútosť. Boh chce udeliť každému človekovi „dostatočnú“ pomáhajúcu milosť, lebo „chce, aby boli všetci ľudia spasení a poznali pravdu“(1Tim 2,4). Pomáhajúca milosť sa stáva „účinnou“ len pre toho, kto ju ochotne prijíma a verne s ňou spolupracuje. Odmietnuť jediná pomáhajúca milosť neraz znamená odmietnutie celej série pomáhajúcich milostí. Je to ako s reťazou, keď sa pretrhne jediné jej ohnivko, celá reťaz stráca svoju funkčnosť. Odoprieť pomáhajúcu milosť vedome a dobrovoľne je hriechom proti Duchu Svätému.

Milosť posväcujúca je nadprirodzená kvalita, Boží život v nás. Milosť posväcujúca posväcuje človeka, robí ho dieťaťom Božím a dedičom neba. Milosť posväcujúca robí človeka milým Bohu a podľa Pána Ježiša je „svadobným rúchom“ (pórov. Mt 22,1-14), ktoré zaodieva nahotu ľudského srdca, duše, čo znázorňuje aj krstná košielka. Posväcujúca milosť je nadprirodzený dar, ktorým Duch Svätý spôsobuje svätosť človeka. Je najväčší a najvzácnejší Boží dar, ktorý človek vôbec môže získať.

Skutočným a jediným nešťastím pre človeka je spáchanie ťažkého hriechu, lebo spôsobuje vyhasnutie Božieho života v duši človeka, čiže stratu posväcujúcej milosti. Kto spácha ťažký hriech, stratil nadprirodzenú krásu svojej duše a premárnil svadobné rúcho svätosti. Kto by v takom stave zomrel, naveky by bol zatratený!

Vykúpení sme všetci, ale či budeme aj spasení, to už záleží aj od každého jedného z nás. Totiž od toho, ako sa pričínime a privlastníme si ovocie vykúpenia. Sv. Augustín aj nám hovorí: „Boh nás stvoril bez nás, ale nespasí nás bez nás.“ Za riadnych okolností Pán Ježiš udeľuje ľuďom svoju milosť prostredníctvom svätých sviatostí. On však nie je viazaný iba na sviatosti, ľuďom udeľuje svoju milosť i cestami, ktoré sú známe iba jemu

samému. Z Kristovho ustanovenia ľudia dosahujú spásu „len v Cirkvi a prostredníctvom Cirkvi“. Ako je k spásu nevyhnutná Božia milosť, takisto k spásu ľudí je potrebná aj Cirkev. Kristus totiž ustanovil Eucharistiu a iné sviatosti ako hlavné prostriedky posvätenia ľudí a zveril ich svojej Cirkvi.

Za riadnych okolností ľudia dosahujú spásu prostredníctvom svätých sviatostí. Za počiatok spásy sa pokladá svätý krst. Pán Ježiš ustanovil a zveril svojej Cirkvi sedem sviatostí, ktorých cieľom je oslava Boha, posväcovanie jednotlivých ľudí a budovanie Cirkvi. Sviatosťami kresťanskej iniciácie sú: krst, birmovanie a Eucharistia. Sviatosťami uzdravenia sú: krst, pokánie a pomazanie nemocných. Sviatosťami služby sú: posvätný stav a manželstvo.

Sviatosti a ich účinok

Keď máme vyjadriť definíciu sviatostí, tak by sme ju mohli povedať asi takto: „Sviatosti sú viditeľné znaky, ustanovené Kristom, ktorými sa do ľudskej duše privádza neviditeľná Božia milosť“.

Na rozdiel od znakov v bežnom živote, ktoré len čosi naznačujú, ale naznačené nespôsobujú, pri sviatostných znakoch sa aj uskutočňuje to, čo sa naznačuje. Prijatím sviatostného znaku, ak len v prijímateľovi alebo vo vysluhovateľovi nie sú prekážky, sa udeľujú určité milosti, sviatosťou naznačené. Napr.: pri krste sa obmytie nielen naznačuje, ale sa aj uskutočňuje. Z duše sa skutočne zmýva dedičný hriech a udeľuje sa milosť posväcujúca. Po skrúšenom vyznaní hriechov sa prostredníctvom kňazových slov odpúšťajú hriechy, vracia sa milosť posväcujúca, alebo sa rozmnožuje spolu s milosťami pomáhajúcimi. Pri svätej omši sa slovami kňaza chlieb a víno mení na pôvodcu všetkých milostí, na Krista. Mazaním čela krizmou sa pri birmovaní získava sila Ducha Svätého pri vyznávaní viery. Výslovne upozorňujem, že tieto milosti sa udeľujú len pri platnom spôsobe vysluhovania sviatosti podľa pokynov Cirkvi, ktorá je rozdávatelkou a správkyňou Božích tajomstiev, ako nás upozorňuje svätý Pavol: „Nech nás takto každý pokladá za Kristových služobníkov a správcov Božích tajomstiev.“ (1 Kor 4,1.) Sviatosti sa nazývajú aj „tajomstvami viery“. To poznáme aj zo svätej omše, keď kňaz pri pozdvíhaní hovorí: „Hľa, tajomstvo viery!“ Nie je totiž možné pochopiť ľudským rozumom veľkosť ani jednej sviatosti. Ľudsky je naozaj nepochopiteľné, ako je možné takými jednoduchými znakmi získať také nesmierne dary milosti...!

Matéria a forma sviatostí

Aby sme správne pochopili vznik a účinok sviatosti, musíme si dačo povedať z filozofie o tom, ako vzniká dajaké bytie, vec. Socha Mojžiša vznikla tak, že do matérie, látky (mramor) vytesal Michelangelo formu, tvar, podobu Mojžiša, ktorého mal predtým vo svojej fantázii, vo svojej predstave. Aj pri sviatostiach musíme rozlišovať materiu a formu sviatosti. Materiou krstu je liatie vody na hlavu kršteného, formou sú slová: M., ja ťa krstím... Materiou Sviatosti oltárnej je pšeničný chlieb a hroznové víno, formou sú konsekračné slová, ktoré nad nimi kňaz vyslovuje. Platnosť sviatosti závisí okrem iného aj od platnosti matérie a formy.

Účinnosť, vysluhovateľ a prijímateľ sviatostí

Účinnosť sviatosti závisí nielen od matérie a formy, ale aj od stavu, v akom sa nachádza ten, kto sviatosť prijíma alebo vysluhuje, a to od stavu dokonalosti lásky k Bohu. Čím je láska k Bohu dokonalejšia, tým je aj účinnosť pôsobenia sviatosti väčšia.

Sú sviatosti, ktoré môžeme prijímať v stave smrteľného hriechu. Je to krst a sviatosť zmierenia, lebo nimi sa hriechy odpúšťajú a získava sa milosť posväcujúca, ktorá je zdrojom nadprirodzeného života v nás. Prijímateľ si však musí vzbudiť ľútosť nad svojimi hriechmi. Hovoríme, že sú to „sviatosti mŕtvych“. Nijakou inou sviatosťou sa milosť posväcujúca nezískava, ale len rozmnožuje a udeľujú sa iné pomáhajúce milosti. Pred pomazaním nemocných sa spravidla vysluhuje sviatosť zmierenia, ktorou sa odpúšťajú hriechy. Ak nie je možné vyslúžiť najprv sviatosť zmierenia, pomazaním nemocných sa odpúšťajú aj hriechy, ak chorý prejavil znak ľútosti. Ak teda prijmeme birmovanie, sväté prijímanie, pomazanie nemocných, kňazstvo alebo manželstvo v stave smrteľného hriechu, milosť posväcujúca sa nemôže rozmnožiť (lebo v nás nie je) a nezískavame ani iné milosti, lebo milosť posväcujúca je predpokladom toho, aby mohli v nás tieto milosti pôsobiť. Hovoríme, že tieto sviatosti sú „sviatosťami živých“. Je to podobne ako v prirodzenom živote. Mŕtvemu nepomáhajú ani lieky, ani pokrmy, ktoré do neho niekto napcháva. Človek musí byť živý, aby v ňom mohli lieky i pokrm pôsobiť.

Každé prijatie sviatosti živých v stave smrteľného hriechu je zneužitím sviatosti, a preto smrteľným hriechom. Ak sa po takomto nehodnom prijatí úprimne vyspovedáme, získame milosť posväcujúcu. Aj sviatosti, ktoré sme predtým získali, v nás ožívajú a začínajú účinne pôsobiť. Ak napr.: svätokrádežne prijmeme sviatosť manželstva, milosť manželstva môže v nás začať pôsobiť až po tom, keď sa vyspovedáme z tejto svätokrádeže a z predchádzajúcich hriechov. Kým je človek v stave smrteľného hriechu, pôsobenie prijatej sviatosti je zablokované.

Každá sviatosť má svojho vysluhovateľa. Nemusí to byť vždy kňaz. Sviatosť krstu môže vysluhovať každý človek, aj nepokrstený. Sviatosť manželstva si vysluhujú sami snúbenci, ktorí manželstvo uzatvárajú. Pri iných sviatostiach musí byť vysluhovateľom kňaz (birmovanie, sviatosť zmierenia, Eucharistia a pomazanie nemocných). Sviatosť kňazstva môže vysluhovať iba biskup.

Platnosť sviatosti nezávisí od svätosti vysluhovateľa! Aj hriešny kňaz môže platne odpustiť hriechy, aj hriešnik môže platne pokrstiť, aj hriešny biskup alebo pápež môže platne svätiť kňaza a slúžiť svätú omšu. Hovoríme platne, hoci to v uvedenom prípade robí nedovolené, hriešne. Každý, kto vysluhuje sviatosť v stave ťažkého hriechu, hreší proti úcte k sviatosti. To platí aj o manželoch, ktorí prijímajú manželstvo v stave smrteľného hriechu. Prijali ho platne, ale hriešne. Zabraňujú tým pôsobeniu sviatosti dovtedy, kým sa nezbavia smrteľného hriechu.

Na doplnenie tejto všeobecnej časti o sviatostiach chceme ešte pripomenúť, že niektoré sviatosti možno prijať v živote iba raz. Ich účinok totiž spôsobuje v duši nezmazateľný znak. Je to sviatosť krstu, ktorou sa rodíme pre nadprirodzený život, sviatosť birmovania, ktorá nás robí dospelými členmi Cirkvi, a sviatosť kňazstva, ktorá robí kňaza naveky účastným na večnom Kristovom kňazstve. Každá z týchto troch sviatostí nás intímnejšie včleňuje do Krista. Krstom sa „zaštepíme“ do Krista, čiže zrodíme v mystickom tele Kristovom. Birmovaním dospievame a stávame sa bojovníkmi za Krista a apoštolmi jeho náuky. Kňazstvom sa kňaz stáva „druhým Kristom“. A toto všetko sa môže stať s človekom iba raz. Preto sú tieto tri sviatosti neopakovateľné. Každú inú sviatosť možno prijať v živote viackrát, najmä sviatosť pokánia a Eucharistiu.